

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1927 kl. 4 e. m

Utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder till skyddande av firmanamn, som tidigare använts av bolag eller ekonomisk förening.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 147, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Björnsson* anfört följande:

»Enligt Lag om aktiebolag av 12 augusti 1910 18 § skall ny firma tydligt skilja sig från andra, förut i laga ordning registrerade, ännu bestående aktiebolagsfirmor.

I Skarstedts förklarande anmärkningar till samma lag säges dessutom: 'En aktiebolags firma är "bestående" intill dess bolaget blivit upplöst, vilket ej inträffar i och med likvidationens eller konkurs inträdande, utan först i och med det att redovisning för likvidationen framlagts resp. konkursen avslutats.'

Vid rekonstruktion av en del aktiebolag inträffar, att det gamla bolaget beslutar ändring i firmanamnet, varefter hinder ej mött för ett nytt bolag att få det gamla namnet för sig registrerat. Talrika exempel på ett dylikt förfarande äro ej svåra att finna i senare tids bolagshistoria.

Utän tvivel kan ej sällan förorsakas ekonomisk skada genom förenämnda upptagande av ett föregående bolags namn. I många fall infor dras visserligen de gamla aktiebrevens i och för utbyte och makulering, men så är ej fallet, då det gamla bolaget går i konkurs eller likviderar utan att giva överskott till aktieägarna.

Som av faktiska exempel är lätt att visa, kan det tänkas, att aktiebolag omändrats för att i beskattningshänseende komma i gynnsammare skatteklass. Då ett aktiebolags beskattning utgår efter principen vinstens storlek i förhållande till aktiekapitalet, är det tydligt, att om samma företag år efter år lämnar lika stor vinst i kronor blir skatten, som skall betalas, mindre det år, då aktiekapitalet är större.

På grund av aktiebolagslagens föreskrift i 56 § mom. 5 att tillgångar avsedda för stadigvarande bruk ej må upptagas till högre värde än det, vartill de varit uppförda i den närmast föregående fastställda balansräkningen, kan ett aktiebolag ej skriva upp nämnda tillgångar och på den grunden öka aktiekapitalet utan kontant inbetalning eller genom överföring av besparade vinstmedel.

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 9 saml. 1 avd. 9 häft. (Nr 19.) 1

Dock förefaller det hava kringgått sålunda:

Det ursprungliga aktiebolaget med det mindre aktiekapitalet ändrar namn och likviderar. Ett nytt bolag med ett större aktiekapital och det ursprungliga bolagets namn bildas, övertagande det likviderande bolagets samtliga tillgångar.

Möjligen skulle en sådan ombildning ej skett, om vederbörande ej fått återtaga sitt gamla välkända och inarbetade firmanamn.

Det kan även tänkas möjligheten av, att ny lagfart å respektive aktiebolags fastigheter ej blivit sökt, och torde sådan uraktlåtenhet ställa sig ganska svår att upptäcka.

5 och 119 §§ Lag om bankrörelse 22 juni 1911 föreskriver — — 'Ny firma skall tydligt skilja sig från annan förut i aktiebolagsregistret införd ännu bestående firma' — —. Som exempel på olika bankföretag med samma namn kunna nämnas:

Aktiebolaget Stockholms Folkbank	bildat 1868,
»	»
»	» 1906,
Aktiebolaget Göteborgs Handelsbank	» 1897,
»	»
»	» 1925.

Lag om försäkringsrörelse ²⁵/₅ 1917 5 § föreskriver — — 'Ny firma skall tydligt skilja sig från annat, förut i laga ordning registrerat ännu bestående försäkringsbolags firma' — —.

Lag om ekonomiska föreningar ²²/₆ 1911 8 § föreskriver — — 'Firma skall tydligt skilja sig från andra, hos samma myndighet förut i laga ordning registrerade, ännu bestående föreningsfirmor'.

Det torde icke kunna påvisas, att något legitimt intresse för ett bolag bliver kränkt därigenom, att det tvingas att välja ett namn, som tydligt skiljer sig från dess föregående, om dess läge är sådant, att en så genomgripande rekonstruktion, som här ifrågakommande, är nödvändig. I varje fall synes det vara orimligt, att aktiebolagslagens klara förbud mot uppskrivning av värden på tillgångar för stadigvarande bruk skall kunna göras illusoriskt genom ett förfarande av det slag, som här åsyftas.

Under åberopande av det nu anförda får jag därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag, efter nödig utredning, till sådan ändring i

- dels Lag 12 aug. 1910 om aktiebolag,
- » Lag 22 juni 1911 om bankrörelse,
- » Lag 25 maj 1917 om försäkringsrörelse,
- » Lag 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar,

att icke nytt bolag eller ny ekonomisk förening må kunna till skada för det allmänna eller för enskilda på sätt ovan närmare angivits begagna firmanamn, som tidigare använts av äldre bolag eller förening.»

Utskottet.

Enligt utskottets mening synes det med fog kunna ifrågasättas, huruvida de av motionären uppgivna missförhållandena förekomma i sådan omfattning, att särskilda åtgärder däremot äro från lagstiftningens sida påkallade. Vad särskilt angår de av motionären omnämnda olägenheterna för det allmänna, anser utskottet visserligen sannolikt, att under kristiden med dess

låga penningvärde och stora bolagsvinster flera bolag begagnade sig av den av motionären omförmälda utvägen till erhållande av lindrigare skatt. Men för närvarande synes det kunna antagas, att ett dylikt förfarande ej egentligen praktiseras. Även om emellertid missförhållanden av angiven art skulle förefinnas, synes det knappast lämpligt att söka råda bot härpå genom införande av förbud för bolag eller förening att begagna firma, som tidigare använts av äldre bolag eller förening. I motionen uttalas, att något legitimt intresse för ett bolag, vars läge krävde en så genomgripande rekonstruktion som den här ifrågakommande, icke torde kunna påvisas bliva kränkt därigenom att bolaget tvingades välja ett namn, som tydligt skilde sig från dess föregående. Denna uppfattning kan utskottet ej dela. Tvärtom skulle det enligt utskottets mening mången gång vara obilligt, om ett bolag, vars ekonomiska verksamhet vore sund men som av en eller annan anledning nödgats träda i likvidation, icke skulle äga rätt att återtaga sitt gamla namn. Det värde, som kan ligga häri, synes ej böra tillspillogivas utan bevaras åt företaget, vilket alltjämt ehuru som annan juridisk person fortsätter sin verksamhet. Och då det gamla bolaget likviderat och således upphört att vara rättssubjekt, skulle ett stadgande sådant som motionären ifrågasatt komma i direkt strid med allmän-giltiga rättsregler.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 mars 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:
från första kammaren: herrar *Åkerman, Hederstierna, Klefbeck, Borell*, Edv. Larson, Erik Anderson* och *Per Gustafsson**;
från andra kammaren: herrar *af Ekenstam, Lindley, Jansson* i Edsbäcken, *Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna och *Carlson* i Mölndal, fru *Östlund* samt herr *Olsson* i Mellerud.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
